

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. jun 2012. god.
Br. ref.: RK249/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Slučaj br. KI43/11

Podnosilac

Jeton Sefer KIQINA

Ocena Ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br. 628/2004, od 8. marta 2007. god., presude Vrhovnog suda u Prištini Ap. br. 84/2009, od 3. decembra 2009. god. i PKL-KZZ br. 31/2010, od 1. novembra 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Jeton Sefer Kiqina, Kosovac i državljanin Švedske, rođen u selu Bajice, opština Glogovac, preko svog ovlašćenog zastupnika Ibrahima Z. Dobrone, advokata iz Glogovca. Činjenice i tvrdnje koje sadrži ovaj zahtev, registrovan pod

brojem KI43/11, suštinski su identične sa činjenicama i tvrdnjama u zahtevima KI46/10, KI52/10, KI78/11 i KI81/11.

Pravni osnov

2. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. decembra 2008. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56.(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je podneo zahtev na osnovu toga da presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 628/2004, od 8. marta 2007. god., i presude Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 84/2009 od 3. decembra 2009, i PKL-KZZ br. 31/2010, od 1. novembra 2010. god., su rezultovale povredom njegovog ustavnog prava na pravično suđenje, po članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Postupak pred sudom

4. 29. marta 2011. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu, koji je registrovan istog dana pod brojem KI 43/11.
5. Pre toga, 25. juna 2010, gđa Sebahate Shala iz Krajkova u Glogovcu je podnela zahtev na osnovu ovlašćenja Organizacionog odbora "Pravda za slučaj Kiqina" koji je registrovan pod brojem KI 46/10.
6. Takođe, pre toga, 29. juna 2010. god., Arben Kiqina je podneo zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI52/10. Dana 1. juna 2011. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu dodatne dokumente.
7. Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina i Blerim Kiqina su 7. juna 2011. god. podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI 78/11.
8. 13. juna 2011. god., Burim Ramadani i Arsim Ramadani su podneli zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI 81/11.
9. 11. novembra 2010. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u zahtevu KI 46/10. Istog dana, predsednik je imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.
10. Predsednik je 19. jula 2011. god., naologom BK-46/10, spojio sledeće posebne zahteve: KI46/10, KI52/10, KI43/11, KI78/11 i KI81/11, zbog njihove međusobne povezanosti što se tiče predmetne stvari i lica koja su podnela zahteve. Sudija izvestilac i Veće za razmatranje je ostalo isto za sve zahteve.
11. Usled privremene nedostupnosti/odsustva sudije Ivana Čukalovića dana 14. maja 2012. god. predsednik je imenovao sebe, Envera Hasanija, kao zamenu sudije u Veću za razmatranje
12. Veće za razmatranje je 15. maja 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica slučaja prema dokumentaciji koju su podneli podnosioci zahteva

13. Uveče 20. avgusta 2001. god. H. H. je zajedno sa svojom ženom i decom prisustvovao svadbi u selu Bajice. Nakon što su kasnije tokom noći napustili svadbu, njegovo vozilo je upalo u zasedu te su on, njegova žena, sin i dve ćerke ubijeni. Mlađa ćerka je preživela.
14. Sledećeg dana Blerim Kiqina i Jeton Kiqina su se sastali sa Burimom Ramadanijem, Arsimom Ramadanijem, Arbenom Kiqinom i još jednim osobom kod restorana Era u Glogovcu. Burim Ramadani mu je rekao da je akcija prošla veoma dobro i da je S. H. dao ili da će mu dati novac. Došlo je do diskusije o tome kako podeliti novac.
15. Blerim Kiqina se 4. jula 2002. god. prijavio u policijsku stanicu. Nakon toga on je uhapšen, upoznat sa svojim pravima i nakon toga ispitan. Blerim Kiqina se odrekao svog prava na ćutanje i pravno savetovanje i nastavilo se sa ispitivanjem. Blerim Kiqina je priznao ubistva i naveo druge učesnike umešane u zločin. Oni koje je naveo su bili: Burim Ramadani, Arsim Ramadani, Arben Kiqina, Jeton Kiqina i ostali.
16. Kada je 7. jula 2002. god. Blerim Kiqina izveden pred istražnog sudiju, on je skoro doslovno ponovio ono što je izjavio policiji tokom ispitivanja 4. jula 2002. god.
17. Bez obzira na dokaze koje je dao policiji 4. i 7. jula 2002. god., Blerim Kiqina je kasnije, 11. oktobra 2002. god., povukao svoju iskaz o događajima po osnovu da je izmislio priču.
18. Nakon podizanja optužnice i sledstvenog suđenja u Okružnom sudu u Gnjilanu (presuda P. br. 162/03 od 7. aprila 2005. god.) Burim Ramadani, Arben Kiqina, Arsim Ramadani, Blerim Kiqina i ostali su osuđeni za ubistvo pet članova porodice H.
19. 9. jula 2002. god., počela je istraga protiv Jetona Kiqine i ostalih osumnjičenih. Jeton Kiqina je živeo u Švedskoj za vreme istrage. Jeton Kiqina se vratio na Kosovo 2004. god. Navodno da svedoči u ime S.H. i ostalih optuženih kojima se sudilo za ubistva. Jeton Kiqina je 9. novembra 2004. god. uhapšen, po nalogu od 11. jula 2002. god. Jeton Kiqina je bio u pritvoru od tog vremena, jer je bio pod istragom i jedan od osumnjičenih za ubistvo porodice H.
20. Okružni sud u Prištini je 8. marta 2007. god., presudom P. br. 628/04, pronašao Jetona Kiqinu krivim za krivično delo ubistva, pokušaja ubistva (u odnosu na ćerku koja je preživela pucnjavu) i dogovora da izvrši krivično delo ubistva. Kao rezultat toga, on je osuđen sa 16 god. zatvora.
21. Advokat Jeton Kiqine je 3. marta 2008. god. uložio žalbu protiv presude pod navodima: suštinskog kršenja odredbi krivičnog postupka (uključujući zamenu sudije u sudskom veću); pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; kršenja krivičnog prava i nepravilne odluke o kazni.
22. Vrhovni sud Kosova je 3. decembra 2009. god., presudom Ap.Kz. br. 84/2009, delimično usvojio žalbu. Jeton Kiqina je oslobođen za krivično delo dogovora da izvrši krivično delo. Međutim, presude u vezi sa krivičnim delom ubistva i pokušaja ubistva nisu promenjene.
23. Advokat Jetona Kiqine je, 4. marta 2010. god., u njegovo ime podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu.
24. Vrhovni sud je 1. novembra 2010. god., presudom Kzz. br. 31/2010, odbio zahtev za zaštitu zakonitosti po osnovu da je neosnovan. Vrhovni sud, u svom obrazloženju, odgovorio je na svaki od sledećih navoda:

- a. Suštinsko kršenje krivičnog zakona, naime:
 - i. nepravilan sastav sudskog veća prve instance;
 - ii. izuzeće članova porodice Kiqina dužnosti da svedoče u sudu;
 - iii. prihvatljivost svedočenja Blerima Kiqine od 4. i 7. jula 2002. god.;
 - iv. prihvatljivost zapisnika sa saslušanja međunarodnog policajca i liste poziva sa mobilnog telefona; i
 - v. nedostatak motiva prilikom oslobađanja S K.
 - b. pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja
 - c. Odluka o kazni.
25. U vezi sa tvrdnjama navedenim u paragrafu (a) (i) iznad, Vrhovni sud u trećoj instanci je odbio ovu tačku žalbe kao neosnovanu, shodno članu 305. *Zakona o krivičnom postupku* [ili relevantnom odrednicom Zakona o krivičnom postupku], koji predviđa da u slučaju zamenjivanja sudije, sudsko veće može odlučiti da ne sprovede ponovno ispitivanje svedoka ili uviđaj lica mesta, ali takođe može da razmotri snimljene izjave svedoka. Vrhovni sud je primetio da je novi sudija dobio sve zapisnike pre nastavka suđenja. Vrhovni sud, takođe nije pronašao dokaze o bilo kakvom uticaju od strane drugih sudija na novog sudiju.“
26. Pored toga, zamena međunarodnog sudija u sudskom veću je dozvoljena zakonom i uslovi za zamenu su bili ispunjeni. U vezi s tim, Ustavni sud se poziva na slučaj P.K. protiv Finske, zahtev br. 37442/97, gde je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), na zasedanju 9. jula 2002. god. odlučio da uprkos zamene sudije tokom suđenja P. K. „Zadatak Suda je da ustanovi da li su postupci, u celosti, uključujući i način kako su prikupljeni dokazi, bili pravični. ... Čak i ako je tako, Sud smatra da u specifičnim okolnostima ovog konkretnog slučaja ovaj defekt sam po sebi ne predstavlja povredu člana 6. Prvo, dok se predsedavajući sudija menjao, troje sudija porotnika ostala su ista tokom celog postupka. Drugo, kredibilitet dotičnog svedoka, u bilo kojoj fazi postupka nije osporen, niti ima bilo kakve indikacije u dosijeu koje bi opravdale sumnje o njenom kredibilitetu. Pod ovim okolnostima činjenica da je novi predsedavajući sudija imao na raspolaganju zapisnik sa sednice u kojoj je svedok bio saslušan (cf. *Karjalainen protiv Finske, zahtev br. 30519/96, odluka komisije od 16. aprila 1998. god., neobjavljen*) u velikoj meri nadoknađuje za nedostatak neposrednosti postupka. Treće, presuda podnosiocu zahteva nije bila zasnovana samo na dokazima svedoka H. Konačno, nema bilo čega što bi sugerisalo da je predsedavajući sudija zamenjen kako bi se uticalo na ishod slučaja ili iz bilo kakvih neodgovarajućih motiva ... zaključci koje su domaći sudovi doneli po ovom slučaju ne izgledaju arbitrarni što bi postavljalo pitanje iz člana 6. ...” I dalje, druga sudska praksa ESLJP-a ukazuje da prosta činjenica o zameni sudije tokom suđenja, sama po sebi, ne predstavlja povredu člana 6. Konvencije (vidi *Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, zahtev br. 10590/83, od 6. decembra 1988. god., Moiseyev protiv Rusije, (zahtev br. 62936/00), od 9. oktobra 2008, i Ocalan protiv Turske, (zahtev br. 46221/99), od 15. maja 2005. god.*). Uzimajući sve to u obzir ovaj sud je mišljenja da je Vrhovni sud pravilno postupio kada nije našao povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zbog zamene međunarodnog sudije.

27. Drugi aspekt žalbe se odnosi na prihvatljivost dokaza na koje su se oslonili niži sudovi, kao i navedeno u paragrafu (a) (iii) iznad. Niži sudovi su se u značajnoj meri oslonili na iskaze date od strane: Blerima Kiqine u istražnom postupku, svedoka M. B. i ćerke koja je preživela pucnjavu. Svi ovi izvori dokaza su osporeni u žalbi (i još jednom ponovljeni u zahtevu). Ovi izvori svedočenja su osporeni po osnovu da su nepouzdana. Vrhovni sud je odbio žalbu i naveo sledeće:
- a. Nakon pregleda video zapisa sa svedočenja Blerima Kiqine, njegovo priznanje krivice je originalno i nije postojao nijedan razlog da se veruje da je izmislio isповest. Detaljan opis ubistava je mogao dati samo neko ko je imao neposredno znanje o događaju.
 - b. Nakon proučavanja izjava Blerima Kiqine od 4. jula 2002. god., 7. jula 2002. god. i 11. oktobra 2002. god. primećene su određene nesuglasice, pogotovo u vezi sa kretanjem Blerima Kiqine dana 20. avgusta 2001. god. Zaključeno je da njegov celokupni iskaz ne može i ne treba biti odbačen samo zato što nije verodostojan samo u određenim delovima. Nakon razmatranja prihvatljivih delova njegovog iskaza, bilo je više nego jasno da je Blerim Kiqina bio prisutan na licu mesta u konkretno vreme i da je izvršio krivična dela za koja je priznao da je izvršio. Verodostojnost izjave koju je Blerim Kiqina dao pred istražnim sudijom 7. jula 2002. god. je potvrđena motivima njegovog iskaza, preciznošću i doslednošću njegovih iskaza, nedostatkom značajnih nesaglasnosti i nedoslednosti u alibiju žalilaca.
 - c. Presudama su takođe uzeti u obzir potvrđujući dokazi iskaza, kao što su tačan opis ostalih optuženih od strane Blerima Kiqine, postojanje mesta odakle je dobijeno oružje, vreme kada je porodica H. napustila veselje, redosled događaja na mostu i položaj vozila na mostu. To je potvrđeno i iskazima ćerke koja je preživela pucnjavu, iskaze svedoka „MB“, RK, SK, EK, SK, GK, YK i BK, zapise telefonskih razgovora, kao i balističke provere metaka kojim se potvrdio iskaz Blerima Kiqine o vrsti oružja korišćenog za izvršenje zločina.
 - d. Tvrdnja da je iskaz „MB“ neprihvatljiv je odbijena po osnovi da je neosnovana. „MB“ je dala iskaz da joj je Burim Ramadani rekao da je on počinio ubistva. U žalbi je osporeno da: 1) „MB“ nije posavetovana o pravu nedavanja iskaza uzimajući u obzir da je živela sa Burimom Ramadanim; 2) javnost je na nezakonit način isključena sa njenog usmenog svedočenja tokom suđenja i veće nije donelo pismeno rešenje u vezi sa zaštitnim merama dodeljenim „MB“; i 3) Burimu Ramadani je onemogućeno da postavlja pitanja „MB“ što je rezultovalo kršenjem člana 314, odnosnih odredbi Zakona o krivičnom postupku.
 - e. U odgovoru na ove tvrdnje, Vrhovni sud je izneo da se izuzeće iz svedočenja odnosi samo na bračne drugove i da „MB“ nije izuzeta pošto nije supruga Burima Ramadani. Prema čl. 2. i 3. Uredbe UNMIK-a 2001/20, Sudsko veće je uvelo zaštitne mere za „MB“ pošto je ona bila svedok koji je veoma dobro poznao optuženog i imala intimnu vezu sa njim. Odluka je sadržavala odluku o izuzeću javnosti sa suđenja kada je „MB“ trebalo da iznese svoj usmeni iskaz. Konačno, Burimu Ramadani nije onemogućeno da postavlja pitanja „MB“ tokom njenog davanja izjave. Uopšteno, iskaz „MB“ je smatran verodostojnim posebno u svetlu činjenica da joj je policija poslala poziv kako bi dala iskaz, ona je bila dosledna u svom opisu događaja i držala se svog iskaza uprkos pretnjama članova porodica optuženih.
 - f. Žalba je sadržavala argument da je Sud prekršio krivični postupak načinom na koji je dat iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu. Sud je zaključio da nije došlo do

kršenja krivičnog postupka isključenjem javnosti tokom iskaza ćerke koja je preživela pucnjavu, uzimajući u obzir da je ona dala iskaz putem video linka. Takođe, na glavnom pretresu branilac je imao mogućnost da je ispituje.

- g. Tvrdnju da je došlo do nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja usled nestanka važnih materijalnih dokaza Sud je odbio po osnovu da navedeno nije sprečilo tačno utvrđivanje činjeničnog stanja. Žalbe su se odnosile na uzetu parafinsku rukavicu od F.K. i Arbena Kiqine dana 21. avgusta 2001. god. i ispitivanja određenih predmeta preuzetih sa mesta na kojima je obavljena istraga i koji je trebalo da budu provereni kako bi se našli otisci prstiju ili uzorci DNK-a.

28. Vrhovni sud je u trećem stepenu u potpunosti potvrdio presudu drugostepenog suda.

Tvrdnje podnosilaca

- 29. Opšta žalba koja je izneta u zahtevu je da su niži sudovi doneli samo opšte nalaze, ocene i zaključke i time prekršili proceduralne odredbe koje od sudova zahtevaju da na iskren način ocene svaki dokaz posebno i u vezi sa drugim dokazima. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da po ovoj osnovi presude nemaju osnov.
- 30. Ukratko, podnosilac zahteva osporava verodostojnost dokaza koje su koristili niži sudovi prilikom formulisanja presuda i tvrde da je došlo do nepravilnog razmatranja dokaza. Podnosilac zahteva je u zahtevu tvrdio sledeće:
 - a. Sudovi nisu potvrdili tvrdnje ključnih svedoka sa dovoljno dokaza, kao što je forenzički materijal.
 - b. Iskaz svedoka „MB“ sudovi nije trebalo da uzmu u obzir jer je ona bila u vezi sa Burimom Ramadanijem do vremena njegovog hapšenja i tražila je način da se osveti Burimu Ramadaniju zbog nesklapanja braka sa njom.
 - c. Svedočenje Blerima Kiqine, kojem su sudovi dali visok prioritet, je bilo protivurečno i manjkavo jer je on bio maloletan kada su se ubistva desila, njega su istražioc prevarili s mogućnošću da se iseli u inostranstvo i policija mu je pretila da promeni svoj iskaz.
 - d. Iskaz ćerke koja je preživela pucnjavu nije trebalo da bude uzeta u obzir zbog nesaglasnosti sa drugim dokazima.
 - e. Na osnovu člana 157. Zakona o krivičnom postupku Kosova, nije trebalo da sudovi oglase optužene krivim na osnovu samo jednog dokaza.
 - f. Okružni sud je prekršio krivični postupak (čl. 354 – 359. i 403. Zakona o krivičnom postupku Kosova) jer nakon imenovanja novog sudije u Veću tokom postupka suđenja nije krenulo od početka.

Ocena prihvatljivosti

- 31. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovníkom o radu.
- 32. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo koji propisuje sledeće:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

36. Ustavni sud primećuje da nije Sud utvrđivanja činjenica, Ustavni sud podvlači da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagaranovanih prava i drugih pravnih sredstava, te stoga ne može delovati kao sud „četvrtog stepena“ (*vidi, mutatis mutandis, i.a. Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65, takođe vidi Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09 od 1.3.2011 – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.*).
37. Iz činjenica koje su priložene u zahtevu podnosilac zahteva jeste iskoristio sva raspoloživa pravna sredstva i redovni sudovi jesu razmotrili i odgovorili na žalbe podnosioca zahteva što se tiče pravnih pitanja u odnosu na prihvatanje dokaza i njihovu tačnost, utvrđivanje činjeničnog stanja i odvijanja krivičnog postupka. Sud stoga smatra da u zahtevu nema ničega što navodi da je sudskom razmatranju slučaja nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki drugi način bili nepravični.
33. Vezano sa tim, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode, ne objašnjavajući kako i zašto je došlo do kršenja i ne dostavljajući dokaze koji ukazuju da je došlo do kršenja ustavom zagaranovanog prava.
34. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da je Vrhovni sud delovao na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, na redovnim sudovima je da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima, gledajući u potpunosti, bili pravični, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (*vidi presudu ESLJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34*).
35. Činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može sama po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (*vidi mutatis mutandis presuda ESLJP zahtev br. 5503/02, Meztur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.*).
36. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije utemeljio svoju tvrdnju niti kršenje člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava jer činjenice koje je on izneo ni na koji način ne ukazuju da su mu redovni sudovi u tri instance uskratili ustavom zagaranovana prava. Stoga je zahtev očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv shodno pravilu 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno članu 113. stavu 2. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 15. maja 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

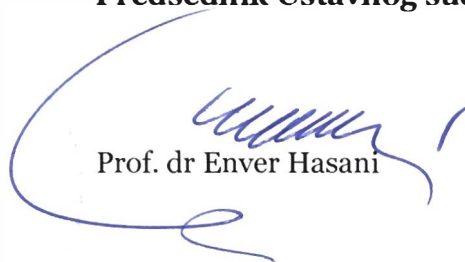
III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani